

Joan Dover

Everybody sings!

de Woody Allen

Vaig acudir a la projecció amb bolígraf i quadern per poder apuntar qualche cosa. Al cap de deu minuts, els vaig deixar damunt la butaca de l'esquerra i ja no els vaig tornar a agafar. En conseqüència aquestes línies no podran analitzar res. Això no és una ressenya ni una crítica: és una mena de declaració d'amor. Només és possible entendre la darrera d'en Woody des de la irracionalitat, cosa que és força paradoxal. Més aviat hauríem de dir, per tant, que no es tracta d'una pel·lícula per entendre res, sinó per sentir-la. És qüestió de seure i abandonar-se a la innocència. Des d'aquest estadi d'ingenuïtat absoluta, tots els elements de la pel·lícula es resituen i troben la seva "lògica". Encara que soni estrany si no l'heu vista, només a través del filtre del candor la cinta us quedarà ben enfocada. Llavors no només no us irritarà, sinó que trobareu absolutament coherent que un expresidiari canti "If I had you", que els maniquins dels aparadors s'animin davant la parella enamorada o que el sexagenari Woody faci volar la seva ex en una nit lluminosa sota els ponts del Sena. Els mecanismes d'Allen són tants i tan variats que fins i tot una simple enumeració resulta-

ria impossible en l'espai d'aquesta pàgina. Diré només que en aquesta cinta assumeix fins a les darreres conseqüències l'ús de les convencions. Allen absorbeix (o més ben dit, assimila) qualsevol tòpic i el col·loca dins el seu treball en el lloc exacte perquè continuï essent vàlid. Demuestra així la vigència inextinguible de Venècia i París com a ciutats que expliquen l'amor o revitalitza les lletres de determinades cançons massa vegades sentides perquè tornin a cobrar significat a partir de la ironia de la posada en escena o el context - com en els números "My baby just cares for me" o "Making whoopee". Aquesta recurrència sorprèn encara més quan ens adonam que, a damunt, Allen hi ha integrat harmoniosament les obsessions pròpies, que amb el temps també han assolit la categoria de tòpics - des d'una banda sonora característica fins a temes com la hipocondria o la psicoanàlisi. Es tracta d'uns tòpics tan personals, tan intransferibles que, com en tota obra d'art, esdevenen universals. En el seu cas, satiritzen, amb un humor alhora àcid i condescendent, les manies, les pors i els prejudicis d'aquesta societat nostra de finals de mil·lenni. Però no vull continuar per aquest camí. Ho entendreu millor si us explico que just en

acabar la projecció, ja pensava quan i amb qui hi tornaria i que l'endemà vaig trescar tot Palma cercant el disc. Jo també em sentia capaç de cantar, mirau quin doi... ❖

Direcció i guió: Woody Allen.
Muntatge: Susan E. Morse.
Fotografia: Carlo DiPalma.
Música: Dick Hyman.
Intèrprets: Alan Alda (Bob), Woody Allen (Joe), Drew Barrymore (Skylar), Goldie Hawn (Steffi), Julia Roberts (Von), Natasha Lyonne (D.J.), etc.

Mars Attacks!

de Tim Burton

Claudio Barrera

Proccatit, rebel·lia i una claredat meridiana en la voluntat de dur a terme els seus projectes, sense voler agradar, o condicionar els seus treballs a la cobdícia dels òscars, són trets que evidencien la independència d'un prolix i peculiar director, que s'ha guanyat l'apel·latiu d'*enfant terrible*. *Mars Attacks!*, el seu darrer treball, és ple d'ironia i de llenguatge cinematogràfic de doble sentit. A aquestes alçades, Burton es pot permetre apel·lar als seus fetitxes de joventut, amollar el seu talent creatiu, però també ha d'obligar-se a uns criteris de qualitat mordaça crítica del sistema americà. *Mars Attacks!* és un desbocament brillant on pul·lulen estereotips caricaturitzats pel seu origen mediàtic i crivellats per la pròpia intencionalitat de Burton, reflex d'una societat que levita entre la modernitat i el novell. Els apòstols de Burton encarnen, com grotescos ninots, misèries domèstiques i personals, banalitzades sense astorament. L'ambient cutre de sèrie B que transita durant tota la pel·lícula, acreix la percepció de vodevil en clau de

ciència-ficció. El disseny de les aeronaus amb forma de madalena Ortiz i el canó de raig destructor en vermell carmesí; els carrinclons alienígenes i tot el tractament dels ambients i gammes cromàtiques juguen decididament a aquell aire nostàlgic i genuí de les pioneres incursions de la TV i el cine en els insospitats horitzons de l'espai. Després de mirar-se -contemplativament- el llombrícol, amb el panegíric d'*Inpependence Day*, resulta satíric que després de l'alliberament d'un món assolat en guerra contra el marcians sigui una orquestra de mexicans que, damunt les restes del Capitoli americà, interpretin amb ànima *charra* els compassos de l'himne americà, el dia de la victòria; aquesta bellíssima metàfora dels *esपालdas mojudas* i els negres que guaiten el futur de la nova Amèrica és enginyosa, tot i que està molt enfora que la percebi el mediocre nivell cultural americà. Però ser-hi, hi és. També hi és la peculiar concepció de les fronteres, del patriotisme mal entès; la invasió marciana posa remei a aquest dilema esborrant-lo de la faç de la terra com una

neteja (no ètnica), sinó d'estereotips. *Mars Attacks!* és un acte de contriçió, que abasta fins a Clinton, a qui s'hi al·ludeix, amb els tours organitzats pel magne edifici de la Casa Blanca, i el seu gust pels doblers, encara que sigui al preu de mostrar l'alcova. A l'apoteòsic final compromès amb la humanitat i de reminiscències bíbliques, amb un nou dia de la creació, en què en un entorn idíl·lic els animals s'acosten a Noè, timoner d'aquest periple. Això sí, la nota hortera de Tom Jones tranquil·litza aquest convuls final, amb un missatge de "no tot s'ha perdut", sempre ens queden els tòtems més personals, i potser amb una mostra d'ADN podran créixer i multiplicar-se. Sense mesura, però tampoc amb irreverència, l'atac marcí assalta les consciències i els gustos, arraconant l'imperant tecnicisme cibernetic actual. Res més lluny dels anuncis de salvaslips amb aletes. ❖

Direcció: Tim Burton
Guió: Jonathan Gems
Fotografia: Peter Suschitzky
Música: Danny Elfman
Muntatge: Chris Lebenzon
Intèrprets: Jack Nicholson, Glenn Close, Annette Bening, Pierce Brosnan.

"L'any passat el lema era matar japonesos. Enguany és fes doblers."
Al Stephenson (**Fredric March**) a *Los mejores años de nuestra vida* (1946), de William Wyler.